

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De contractu emptionis, & venditionis requisito ad simoniam. Punct. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Verum Nicol. Garcia de benefico. tom. 2. p. numero 33. 34. & 39. & seq. distinguit, aut iuramentum exigitur ante collationem beneficii, aut beneficium conferitur cum onere prestandi quodmodum dictum iuramentum: Si hoc secundo modo fiat affirmat committi simoniam; quia iam datur beneficium cum onere, & pacto, quod de iure non inest: contra decisionem cap. quam pro 1. q. 2. cap. Arnoldus 8. q. 3. cap. fin. de pactis cap. tua nos de Simonia: Si veto iuramentum ante collationem exigitur, non videtur ibi committi simoniam; quia non petitur aliquid, quod in utilitatem collatoris, aut alterius directè cedat. Hac tamen ratio non est efficax; nam siue iuramentum post collationem, siue ante praestet, eodem modo cedit in utilitatem collatoris; ac proinde si in vno casu committitur Simonia, etiam in alio. Adde si alicui conferretur beneficium curatum cum onere ut resignaret liberè simplex, omnes admittunt committi simoniam, esto resignatio non cederet in utilitatem conferentis beneficium, aut alterius directè. Et ratio est; quia petitur conditio aliqua in collatione beneficii, quae de iure non inest, & quae de se est onerosa: igitur cum iuramentum de resignando beneficio liberè, & sine pensione, casu quod debeat resignari, de iure non inest beneficio accipiendo absolute videtur committi Simonia: ita ut probabilius defendendo, esto Man. Rodrig. 2. 2. sum. verbo Simonia c. 60. n. 4. & Cordub. in sum. q. 30. contra teneant.

7. Idem à fortiori existimo, in casu quo Episcopus intendens nominare, seu officium parochiale alicui oppositori habenti aliam parochialem, pereret ab eo, ut prius dimitteret parochialem, quam habet. Nam si dimittere ea conditione resignet, ut sibi Episcopus secundum parochialem concedat, aut ad illam nominet, absque dubio est Simonia, cum pro collatione, seu nominatione ad beneficium aliquid faciat, ad quod de iure non tenetur. Et idem est, si resignatio fieret salvo iure hoc est si non assequeretur secundum reuerteretur ad primam. Secus verò dicendum est si liberè, & sine vilo pacto, & conditione tacita, vel expressa fieret resignatio (quod credendum non est) ita tradit Garcia tom. 2. de benefico p. 8. cap. 2. num. 46. & seq. & aduertit constitutum in sacris, neque habentem aliunde, unde sustentari possit, nullo modo posse etiam liberè, & sine vilo pacto resignare primam, quousque obriueat secundam, & maxime si ad titulum primae ordinatus sit ex decreto Concilii de reformat. sess. 21. cap. 2. & ex constitutione 58. Pij 7. Ex dictis infero generaliter quamlibet obligationem onerosam esse sufficiens munus à manu ad inducendam simoniam. Vnde si aliquis daret rem spirituales ea conditione ut in matrimonium duceret conforinam, esset simoniacus: ita Tolet. c. 90. n. 3. Et ratio est; quia spiritualia ab omni pacto debent esse aliena cap. fin. de Pactis, & aliis.

8. Munus ab obsequio ut distinguitur à munere à manu nihil aliud est quam obsequium praestitum per propriam personam: quod autem hoc obsequium sufficiat ad pretium requisitum in Simonia admittunt doctores omnes: Et ratio est manifesta; quia pecunia compensari solet. Ex quo fit, si elector, aut collator alicuius beneficii intendat ipso beneficio solvere debita iustitia contracta ratione obsequij esse Simoniam. Exemplis declaro. Episcopus habens Vicarium, aut visitatorem, cui tenetur singulis annis salarium tribuere, nec tamen tribuit, si postea conferens illi beneficium, intendat ab omni illo debito liberari, erit simoniacus. Idem est si det beneficium ea conditione, ut beneficium grammaticam, geometriam, aut aliam doceat scientiam ipsam Episcopum, vel quodvis aliud obsequium praestet beneficio minime annexum, ut dicere aliquas missas, recitare aliquas orationes, promotore negotia, &c. Quia omnia probantur, ex cap. cum essent de Simonia: ubi promissio cuidam facta de beneficio ibi praestando, si negotium quoddam promittentis in Romana curia promoueret, simoniaca censetur: & ita latissime tradit Suarez lib. 4. cap. 39. à num. 5. & numero 12. & Man. Rodrig. verbo Simonia cap. 39. num. 9.

Neque obstat c. significatum de Præbendis, ubi Episcopus cum capitulo apposuerunt præbendam vacanti onus, ut qui ad illam eligeretur, missam de sancta Maria quotidie diceret: nam ibi nullum fuit pactum cum electo celebratum, sed ipsamet Episcopus, & capitulum, quibus potestas erat onus illud apponendi, apposuerunt illud; & onere iam posito manifestarunt eligendo in quo nulla esse potest Simonia.

8. Tandem de munere à lingua dicendum est. Dixi preces, intercessionem, fauores, & laudes sub munere à lingua comprehendit; quia hæc pretio æstimantur si in commutationem rerum spiritualium expostulantur: & in hoc sensu possunt esse pretia Simoniae. Explico. Praesentes in beneficium famulum alicuius principis ea conditione, ut te apud principem laudet, ut sic posses ad pinguiorem Ecclesiam deuenire, committis Simoniam: ita expressè Soto cum Dno Thom. lib. 9. quæst. 7. artic. 3. §. quod si. Idem est, si nolles conferre beneficium alicui, nisi ipse, vel faciat: ut persona aliqua nobilis, quam desideras obligatam habere, à te petat: est enim talis gratia, & fauor à te expostulatus pretio æstimabilis, & in super

eligendo imponitur onus, quod de iure non inest sic Suarez, lib. 4. de Simonia cap. 40. num. 13. & hæc doctrina habetur expressè in cap. sum. nonnulli 1. q. 1. ubi de illis, qui sacros ordines pro humana gloria largiuntur, dicitur, hi in iuramento quod gratis acceptum est gratia non tribuunt; quia de impio officio sanctitatis munus expectant fauoris.

Quod si preces, & commutationes non offerantur in commutationem spiritualium, sed ad inflectendum animum ipsius conferentis, qualiter sæpe solent preces offerri, nequaquam tunc habent rationem pretij, & manifestè constat ex cap. tua nos de Simonia, ubi de eo, qui rogauerit humiliter, ut in canonicam admittretur, subditur fieri posse absque serupulo simoniaca prauitatis. Ita explicat hæc Doctrinam D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 5. ad 3. Victor. relect. de Simonia à numero 36. Soto de iustit. lib. 9. q. 7. artic. 3. Nauar. cap. 23. numero 102. Flamin. cum aliis lib. 14. de resignat. q. 7. numero 12. Suar. lib. 4. cap. 40. n. 2. & seq. Gregor. Lop. leg. 4. tit. 17. part. 1. ver. de Simonia, Tolet. lib. 5. c. 84. n. 5. Man. Rodrig. tom. 2. verbo Simonia, c. 56. n. 7. & Valen. disp. 6. q. 16. p. 2. ver. quarto sequitur pag. 1648. Ait namque, dare beneficium propter preces, aut confanguinitatem quando exaudiunt precum, & intuitus confanguinitatis non resoluitur, in aliquo commodum temporale tanquam in pretium non est Simonia.

Ex iis explicatur Textus in cap. Nemo 14. de Simonia, ubi prohibetur penitentiam ad reconciliationem adducere vel ab illa remouere gratia, vel fauore & subditur, quia simoniacum est utrumque intelligi enim debet de gratia, vel fauore expulato in commutationem, & recompenationem doni spiritualis. Quod vero in illo cap. indicatur familiaritatem, aut confanguinitatem esse sufficiens pretium ad simoniam inducendam, si propter illa detur beneficium, explicari debet de familiaritate, & confanguinitate expostulata in recompenationem. Quod non potest habere verum, nisi in casu quo confrens beneficium confanguineo, intendet confanguineum obligare ad confanguinitatem, vel familiaritatem, quæ inter ipsos est manifestanda. Verum si detur beneficium confanguineo: quia conguineus est, & familiaris: nullo modo esse potest pretium simoniae; quia ibi conferens beneficium nihil expostulat; erit tamen virtum acceptationis personarum si confanguineus dignitatis dignioribus prateretur: & ita tradit D. Thom. supra art. 5. ad 3. Conar. lib. 4. cap. 37. numero 6. Valen. Man. Tolet. & alijs supra citati.

P V N C T V M I V.

De contractu emptionis & venditionis requisiti ad Simoniam.

S V M M A R I V M.

1. Proponitur dubitandi ratio contractum necessarium esse.
2. Ad simoniam iure naturali prohibitam necessarium est contractum onerosum.
3. Si spiritualiter principaliter detur ob munera, est obsequium temporalia, an sit Simonia? Resoluitur, si pactum interueniat, secus illo secus.
4. Donatio temporalis cum obligatione, & pacto dandi spirituale non constituit contractum simoniacum ex natura rei.
5. Debet precedere contractus Simoniae naturalis, & diuina ex voluntate commensurandi temporale cum spirituali.

1. Explicamus quæ possunt in emptione, & venditione rerum spiritualium fortiri rationem pretij. Restat explicandum quid requisitum sit, & sufficiens ad constituendam emptionem, & venditionem.

Ratio dubitandi est; quia dari potest pecunia propter spirituale consequendum absque labe simoniae, ut contingit in eo qui donis, muneribus procurat animum conferentis spiritualiter ad se inclinare: & in familiaris qui Episcopo seruitur propter beneficium, quod consequi sperat: aliis non seruitur propter beneficium, sed cum obligatione dicendi sacrificia, ministrandi sacramenta; & tamen sacramenti administratio, & Missæ celebratio non obinde simoniaca censentur. In quo ergo sita est natura huius contractus emptionis, & venditionis?

2. Respondeo, & dico primo emptionem, & venditionem requisitam ad simoniam ex natura rei necessario debere esse contractum onerosum: quare si gratis, & absque aliqua obligationis legalis impositione detur pecunia, & quodlibet aliud donum, Simonia non est: & hac ratione excusant doctores famulum infirmum Episcopo serere absque aliquo stipendio: quia medio illo obsequio gratis, & absque pacto exhibito intendit conciliare animum sui domini, ut de beneficio

Sine aliqua donatio gratuita, vel onerosa temporalis pro spirituali iure Ecclesiastico prohibita sub specie simoniae.

SUMMARIUM.

- 1. Possit fieri ab Ecclesia hanc prohibitionem certum est.
2. Donatio liberalis ab eo qui ordinatur pro ordinatione, usu pallij, &c. non videtur sub specie simoniae prohibita.
3. Quid stante Tridentino possint examinatores Synodales occasione examinis recipere?
4. An in sacramento recipiendo sit prohibita gratuita donatio? Resolvitur non esse.
5. Quid de Praelatis, eius visitatoribus, & familiaribus?
6. Nulla donatio gratuita, neque onerosa, qua venditio, aut emptio non sit extra materiam beneficiorum titulo Religionis est prohibita.

1. Possit Ecclesiam donationem temporalem non solum onerosam, sed etiam gratuitam, si fiat pro spirituali consequendo, prohibere ob reuerentiam rerum sacrarum, & ne videantur commutari, & donis temporalibus obtineri, nemini est dubium. Posita autem hac prohibitione donatio illa erit contra Religionem, atque adeo simoniaca, ut late probat Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. c. 49. à n. 1. Videndum tamen est, an Ecclesia hanc prohibitionem fecerit, & illius transgressionem simoniae poenis subiecerit.

2. Primò adducitur ad probandam hanc prohibitionem esse cap. 1. de Simonia, ubi Gregorius Pontifex prohibet donari aliquid ab eo qui ordinatur, pro ordinatione, vel usu pallij, seu chartis, atque pastellis. Verum hæc prohibitio declarata esse videtur in c. sicut Episcopum 1. q. 1. ubi non prohibetur ordinato, quin possit aliquid dare sponte, prohibetur tamen si ex pacto, aut exactus, & peritus donet. Ex quibus constat non prohiberi in iis capitibus donationem liberalem etiam pecuniariam, quando non petitur, ut talis exigatur: quodque confirmari abundè potest, ex princip. cap. 1. de Simonia & ex princip. cap. sicut Episcopum: in quibus locis dicitur non licere Episcopo manum, quam imponit, vendere: vendite autem, bene explicat ibi Glossa non consistit gratuitum contractum; quia venditio non procedit sine pretio, & commutatione veluti pro alio, leg. 2. §. sine pretio, §. de contrahenda empt. & aliis relatis Glossa ibi: Non igitur ex huiusmodi capitibus aliqua prohibitio specialis colligi potest.

Secundò efficacius probatur gratuitam donationem prohibitam esse, si fiat ad consequendos ordines ex Concil. Trid. sess. 21. cap. 1. de reformatione, ubi ait Concilium in hæc verba: Quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro literis dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo nec alia quacunque de causâ etiam sponte oblatum Episcopi, & alij Ordinum collatores, & eorum ministri quovis preteritu accipiant. Notarij verò in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi pro singulis literis dimissoriis aut testimonialibus, decimam tantum vnius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarij commodis aliquid emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè provenire possit. Tunc enim gratis operam suam præstare omnino decernit contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines immemorales quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ simoniacæ pravitati fauentes nuncupari possunt penitus cassando, & interdicens. Et qui secus fecerint tam dantes, quam accipientes ultra diuinam vltionem poenas à iure iniustas incurrant: Ex quo decreto constare videtur non solum donationes onerosas datas in sustentationem personæ, sed etiam sponte oblatas prohibitas esse, tanquam simoniacæ pravitati fauentes, atque adeo huius decreti transgressores esse simoniacos. Verùm si hæc oblationes, & munera sponte dentur, & non in commutationem: nulla simonia est etiam ex iure Ecclesiastico, tener Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 10. num. 61. sine, Suarez 1. 5. in 3. p. disputat. n. 31. sect. 4. num. 23. in fine. Ratio est; quia si quis, ob quem hæc omnia prohibet Concil. non est simonia, sed affectus avaritiæ, ut constat ex principio illius decreti: intendit enim ab Ecclesiastico Ordine omnem avaritiæ suspensionem abesse. Quod verò postea dicit contrarias taxas, & consuetudines simoniacæ pravitati fauere, in causâ non est, ut dicamus esse simoniacas, sed simoniæ fauere, quatenus avaritiæ radix est, & fomentum simoniæ. Est igitur huiusmodi transgressio vitium avaritiæ ob cuius commisionem,

beneficio vocando prouideat: & ita tenet Tolet. cap. 90. num. 4. Valen. disp. 6. quæst. 16. part. 3. ver. in contrarium. pag. 1654. Man. Rodrig. cap. 94. num. 2. in prima conclusione. & cap. 60. num. 5. Ex quo fit, si re scias obligatum antidotali obligatione pro beneficio impenso, potes hanc obligationem compensare muneribus, obsequiis, & aliis huiusmodi: ita supradicti doctores. Item est, si resignes beneficium ea intentione, & spe, ut alterum tibi à superiote conferatur, alias non resignaturus, non eris simoniacus si non intendas obligare superiorem obligatione alla præter antidotalem: ita expressè Valen. disp. 6. q. 13. p. 3. versunt tamen, pag. 1660. cum Soto quæst. 7. artic. 2. & colligit, ex cap. unico, de Rerum permutat in 6. & consensit Man Rodrig. 2. sum. cap. 56. num. 8. sine Farinac. aliis relatis lib. 1. cons. 75. num. 3. 4. & 48. & 53. post medium. & 68. & n. 8. in fine. Et addit Valen. hoc etiam verum esse, etsi prædictam spem verbis, aut scripto exprimat superiori: quia quod licet optare, licet etiam verbis exprimere, & in iure nullibi reperitur prohibitum, ne talis spes exprimat.

3. Dubitant tamen doctores, an si spirituale principaliter detur ob hæc munera, & obsequia temporalia, vel econtra hæc obsequia, & munera temporalia propter spirituale consequendum principaliter fiant, sit sufficiens ad simoniacum contractum constituendum. Affirmat Gabr. in. 4. disp. 25. q. 2. Adrian quodlibet. 9. Nauarr. cap. 23. n. 101. Covarru. lib. 1. var. resolut. c. vlt. n. 3. & videtur esse de mente D. Thom. 2. 2. quæst. 100. art. 5. ad 3. & quodlibet. 8. art. 11. ubi ait illicitum esse ire ad Ecclesiam propter distributiones quotidianas principaliter tanquam propter finem, quamuis non, si propter eas eatur, tanquam propter finem secundarium.

Dicendum tamen est cum Soto lib. 9. de iustit. q. 6. art. 2. ante repositionem ad argumenta, & Victor. relect. de Simonia num. 33. & seg. & Valen. disp. 6. quæst. 16. p. 3. ver. sed possum pag. 1651. Suarez latissime lib. 4. c. 44. à num. 11. aliis relatis Farinac. supradictis locis allegatis, dationem spiritualis propter temporale, aut econtra principaliter constituere simoniam, casu quo aliqua pactio interueniat: nam seclusa pacto ne certum est emptio, & venditio non esse non posse, nec contractum, & consequenter neque simoniam: imò neque ad peccatum mortale damnandum est, si eum qui propter vanam laudem principaliter recitat, aut elemosinam tribueret, non donatur peccati mortalis, sed solum ei dicitur recepisse mercedem suam: & secundum hanc doctrinam explicandus est Text. in cap. tua nos, de Simonia: ubi de eo qui ad cononiarum rogauit admitti, dicitur, si ea intentione ducatur, ut per temporalia bona spiritualia valeat adipisci, & clericis qui eum in fratrem admittunt non essent ad eum, nisi commoda temporalia perciperent, admittunt, sine dubio tam iste, quam illi apud districtum iudicem culpabiles iudicantur. Explicari enim debet de intentione, quia per temporalia bona, tanquam per pretium spiritualia valeat adipisci, non de intentione, quia per temporalia bona liberaliter donata sperat spiritualia adipisci.

4. Dico secundò: donatio temporalis cum obligatione, & pacto dandi spirituale non constituit ex natura rei emptio, & venditionem simoniacam: nec Glossa in c. significatum, de Præbendis, & ibi Panor. in n. 8. & Glossa in c. vlt. 21. quæst. 2. per Textum ibidem tenet Cateranus quæst. 10. art. 3. Soto q. 7. artic. 2. Victor. relect. de Simonia 2. p. num. 10. Redoanus p. 2. c. 17. Valen. disp. 6. q. 16. p. 3. vers. ad secundam rationem. Gutier. canon. quæst. cap. 29. num. 13. Suarez lib. 2. cap. 46. à num. 4. qui alios referunt, & est communis, & in praxi omnino recepta. Hac enim ratione licet cum beneficiario pacisci de stipendio pro Missis dicendis, sacramentis ministrandis. Item fructus beneficij, decimæ, & oblationes ea conditione, & pacto donantur, ut beneficiarius sacra præter ministeria, adde illicitum esse relinquere annuos redditus in annuerialis, & fundatione capellæ cum obligatione tot sacrificia celebrandi, & tamen hæc obligatio non sufficit ad constituendam veram emptio, & venditionem. Ergo optime stat esse donationem cum obligatione, & pacto, atque adeo quasi contractum onerosum absque simonia. Ratio est; quia in iis casibus non das pecuniam pro re spirituali ex voluntate, quia velis tantum æstimare pecuniam, quantum æstimas rem spirituales, seu ex voluntate qua velis temporale cum spirituali commensurare: hoc enim est, quod necessariò requiritur ad propriam emptio, & venditionem: sed donas pecuniam in sustentationem ministri non absolutes, sed sub conditione ministrandi sacramenta tibi, & celebrandi sacrificia. Quod licitum, & honestum esse videtur.

5. Ex dictis ergo fit ad contractum emptio, & venditionis necessariò requiritur dationem pecuniam procedere ex voluntate commensurandi illam cum re spirituali, ac illam tantum æstimandi. Seclusa autem hac voluntate, etiam si detur spirituale vel temporale consequatur, vel etiam detur temporale cum obligatione donandi spirituale, nulla erit propriè simonia. Dixi ex natura rei: nam iure Ecclesiastico in materia beneficiorum quilibet donatio cum pacto constituit simoniam, ut videmus. De aliis verò materiis pergitis inuestigare.